

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет соціально-гуманітарних наук
Кафедра історії України

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
_____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історико-культурна спадщина міст України»

для студентів

спеціальності: **032 Історія та археологія**

рівня вищої освіти: **другого (магістерського)**

освітньої програми: **032.00.01 Історія**

Київ–2023

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Протокол № 06.18/23
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » 20 23 р.

Розробник:

Будзар Марина Михайлівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України.

Викладач:

Будзар Марина Михайлівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри історії України.

Протокол від 28 серпня 2023 р. № 1.

Завідувач кафедри А.В. Гедьо

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 032.00.01 Історія

28. 08. 2023р.

Гарант освітньої програми А.В. Гедьо

Робочу програму перевірено

28. 08. 2023р.

Заступник декана В.М. Завадський

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «____» ____ 20__ р., протокол №__.

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «____» ____ 20__ р., протокол №__.

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «____» ____ 20__ р., протокол №__.

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «____» ____ 20__ р., протокол №__.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Історико-культурна спадщина міст України	
Вид дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120
Курс	2
Семестр	3, 4
Кількість змістових модулів з розподілом:	4
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, у тому числі:	120
Аудиторні	32
Модульний контроль	8
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	80
Форма семестрового контролю	залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: Метою викладання навчальної дисципліни «Історико-культурна спадщина міст України» є формування у студентів системних знань про щодо формування, вивчення та збереження історико-культурної спадщини України в контексте тих процесів, які відбувається в цій царині у світовому контексті.

Завдання:

- поглибити знання з історичної урбаністики, доповнивши уявлення про міста в Україні як осередки формування та трансляції культурного досвіду, отримані під час вивчення курсів «Місто як центр цивілізаційного розвитку», «Міське пам'яткознавство та історичний туризм», «Регіональна історична урбаністики»;
- усвідомити зв'язок між минулим як складником історичної еволюції міст, та їхнім сьогоденням;;
- опанувати нові методологічні прийоми у сфері історичної урбаністики;
- оволодіти теоретичними основами аналізу історико-культурної спадщини міст України, узагальнивши методологію дослідження та збереженні її.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Тематичний план

Назви змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Усього	Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1							
Тема 1. Історико-культурна спадщина міста: методологія та проблемне дослідницьке поле	12	2	2				8
Тема 2. Історико-культурний каркас України	20	2	2				16
Модульний контроль	2						
Разом	34	4	4				24
Змістовий модуль 2							
Тема 3. Історичні населені місця України та питання історико-культурної спадщини	14	2	2				10
Тема 4. Історична забудова міста як складник його історико-культурної спадщини.	18	2	2				14
Модульний контроль	2						
Разом	34	4	4				24
Змістовний модуль 3							
Тема 5. Еволюція історико-культурної спадщини міста: Київ.	12	2	2				8
Тема 6. Історико-культурна спадщина міста та проблема реконструкції історичних міст.	10	2	2				6
Модульний контроль	2						
Разом	24	4	4				14
Змістовий модуль 4							

Тема 7. Історична пам'ять та історико-культурна спадщина міста.	14	2	2				6 10
Тема 8. Історико-культурна спадщина міст як рушій сталого розвитку країни	12	2	2				8
<i>Модульний контроль</i>	2						
<i>Разом</i>	28	4	4				18
<i>Усього</i>	120	16	16				80

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1

Історико-культурна спадщина міста: методологія та проблемне дослідницьке поле

Тематичний план:

1. Співвідношення понять «культурна спадщина» та «історико-культурна спадщина»: вітчизняний і світовий контексти.
2. Історико-культурна спадщина міст: напрями вивчення.
3. Методи дослідження історико-культурної спадщини міст: український досвід.
4. Типологія об'єктів історико-культурної спадщини в місті.

Основні поняття теми: культурна спадщина, історико-культурна спадщина, пам'ятка архітектури та містобудування.

Рекомендована література:

1. Історико-культурна спадщина України. Проблеми дослідження та збереження; відп. ред. В. О. Горбик; наук. ред. С. І. Кот. К. : 1998. 399 с.
2. Прибега Л. В. Пам'ятка містобудування: сутність в контексті міжнародних пам'яткоохоронних документів. Вісник НУ «Львівська політехніка». Архітектура. 2004. С. 238–242.

3. Поливач К. Природна та культурна спадщина України: досвід тематичного вивчення та атласного електронного картографування. *Історико-географічні дослідження в Україні*. 2021. Число 15. С. 133-159.
4. Руденко Л.Г., Поливач К.А. Збереження і використання культурної спадщини в Україні: проблеми та конструктивні пропозиції. *Український географічний журнал*. 2018. № 2. С. 51-61

Тема 2

Історико-культурний каркас України

1. Зміст поняття «історико-культурний каркас».
2. Структурування історико-культурного каркасу України.
3. Співвідношення понять «історичне населене місце» та «історико-культурний центр».

Основні поняття теми: територіальний каркас, історико-культурний каркас, історико-культурний центр, історико-культурний ареал, лінійні компоненти історико-культурного каркасу

Рекомендована література:

1. Історико-культурна спадщина України. Проблеми дослідження та збереження; відп. ред. В. О. Горбик; наук. ред. С. І. Кот. К. : 1998. 399 с.
2. Поливач К. Природна та культурна спадщина України: досвід тематичного вивчення та атласного електронного картографування. *Історико-географічні дослідження в Україні*. 2021. Число 15. С. 133-159.
3. Поливач К.А. Історико-культурний каркас України: методичні підходи до його виявлення та дослідження. *Український географічний журнал*. 2019. Вип. 2(106). С. 32-40.
4. Поливач К.А. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України; наук. ред. Руденко Л.Г. К. : Інститут географії НАН України, 2012. 208 с.
5. Руденко Л.Г., Поливач К.А. Збереження і використання культурної спадщини в

Тема 3
Історичні населені місця України
та питання історико-культурної спадщини

Тематичний план:

1. Концепт історичних населених місць у міжнародному законодавстві.
2. Вітчизняні законодавчі засади визнання населеного місця історичним.
3. Історичні міста як осердя архітектурно-містобудівної спадщини України.
4. Історико-культурна спадщина сіл і селищ України та питання визначення їхнього статусу.

Основні поняття теми: історичне населене місце, історичне місто, архітектурно-містобудівна спадщина, історичне село.

Рекомендована література:

1. Архітектурна спадщина України / редкол.: М. Дьомін (голова) [та ін.]. Київ : [б.в.], 1994. Вип. 1: Маловивчені проблеми історії архітектури та містобудування / за ред. В. Тимофієнка. 1994. 260 с.
2. Вечерський В.В. Спадщина містобудування України: Теорія і практика історико-містобудівних пам'яткоохоронних досліджень населених місць. К. : НДІТІАМ, 2003. 560 С.
3. Іванкова-Стецюк О. Історико-культурна спадщина як чинник формування соціокультурного простору міста. *Агора*. Вип. 9. С. 7–16.
4. Історико-культурна спадщина України. Проблеми дослідження та збереження; відп. ред. В. О. Горбик; наук. ред. С. І. Кот. К. : 1998. 399 с.
5. Список історичних населених місць України (міста і селища міського типу).
URL:[http:// www.heritage.com.ua/](http://www.heritage.com.ua/)

Тема 4

Історична забудова міста як складник його історико-культурної спадщини

Тематичний план:

1. Об'єкти історико-культурної спадщини у міському просторі.
2. Історико-художня цінність історичної забудови міст України.
3. Міський архітектурний ансамбль як основа історичної забудови міста.
4. Монументальна скульптура в історичній забудові міста.

Основні поняття теми: міський простір, історична забудова, архітектурний ансамбль, монументальна скульптура.

Рекомендована література:

1. Бондаренко Р. Вулиця історично сформованого міста як комплексна пам'ятка історії та культури. *Український історичний журнал*. 2007. № 4. С. 122–137.
2. Іванкова-Стецюк О. Історико-культурна спадщина як чинник формування соціокультурного простору міста. *Агора*. 2009. Вип. 9. С. 7–16.
3. Прибега Л. Архітектурна спадщина України: пам'яткоохоронний аспект: монографія. К. : Інститут культурології НАМ України, 2016. 256 с.
4. Список історичних населених місць України (міста і селища міського типу).
[URL:http:// www.heritage.com.ua/](http://www.heritage.com.ua/)
5. Ходорковський Ю. До питання про визначення художньої цінності історичної забудови міст. У кн.: Архітектурна спадщина України / редкол.: М. Дьомін (голова) [та ін.]. Київ : [б.в.], 1994. С. 239–248.

Тема 5

Історико-культурна спадщина міста та проблема реконструкції історичних міст

1. Реконструкція історичних міст: зміст поняття.
2. Історико-культурна спадщина у просторі міста як основа для реконструкції історичних міст.

3. Реконструкція історичних будівель у місті та питання національної ідентичності.
4. Історичні будівлі у сучасному місті: проблема реконструкції.

Основні поняття теми: історична реконструкція, історична будівля, реновація

Рекомендована література:

1. Вечерський В.В. Спадщина містобудування України: Теорія і практика історико-містобудівних пам'яткоохоронних досліджень населених місць. К. : НДІТІАМ, 2003. 560 с.
2. Ісаченко І. Вади та досконалість: архітектурна спадщина під ковпаком упереджень. Архітектура. 28 Вересня 2021. URL: <https://pragmatika.media/vadi-ta-doskonalist-arhitekturna-spadshhina-pid-kovpakom-uperedzhen/>.
3. Осиченко Г. О. Реконструкція історичних міст: композиційний аспект : монографія. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 252 с.
4. Руднева, І., Глонь, І., Грабовська, Т., Пузіна, К. Збереження архітектурної спадщини України шляхом реконструкції історичних будівель як чинник розвитку ідентичності нації. *Містобудування та територіальне планування*. 2021. Вип. 77. С. 398–409. URL: <http://mtp.knuba.edu.ua/article/view/238466>.
5. Sim Loo Lee Urban conservation policy and the preservation of historical and cultural heritage: The case of Singapore. *Cities*. 1996. Vol. 13. P. 399-409.

Тема 6

Еволюція історико-культурної спадщини міста: Київ

1. Співвідношення понять «історичне формування міста» та «еволюція історико-культурної спадщини в місті» на досвіді Києва.
2. Етапи історико-містобудівного розвитку Києва.
3. Вплив проєктів радянської Києва у ХХ ст. на історико-культурну спадщину міста.
4. Історико-культурна спадщина Києва та проблеми забудови міста у ХХІ ст.

Основні поняття теми: історичне формування міста, еволюція форм історико-культурної спадщини, історико-містобудівний розвиток міста, композиційні прийоми формування міста.

Рекомендована література:

1. Вечерський В.В. Спадщина містобудування України: Теорія і практика історико-містобудівних пам'яткоохоронних досліджень населених місць. К. : НДІТІАМ, 2003. 560 с.
2. Історико-будівні дослідження Києва / за ред. Вечерського В.В.; відп. ред. Сердюк О.М. К., 2010. 147 с.
3. Мусієнко Н. Київ у контексті забудовних війн ХХІ ст. *Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини*. К., 2009. Вип. 6 С. 149-162.

Тема 7

Історична пам'ять та історико-культурна спадщина міста

Тематичний план:

1. Колективний та індивідуальний виміри сторичної пам'яті.
2. Суспільні механізми дії історичної пам'яті та інтерпретація матеріальних об'єктів культурної спадщини міста.
3. Пам'ять і пам'ятники: реалізація меморіальних проєктів у місті як елемент його історико-культурної спадщини.

Основні поняття теми: історична пам'ять, колективна (соціальна) пам'ять, меморіальний проєкт.

Рекомендована література:

Гуржи К. Л. Збереження культурної пам'яті в сучасному місті: особливості регулювання на державному та міжнародному рівні. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*. 2020. № VIII (37). С. 7–11.

Денисенко Г., Денисенко О. Культурна спадщина України у формуванні історичної

пам'яті народу. *Краєзнавство*. 2014. № 1. С. 139–150. URL: ¹²
http://resource.history.org.ua/publ/kraj_2014_1_139

Навіцький У. «Убогі пам'яттю»: як минуле зводить самість та іншого разом. У кн.: *Схід-Захід*. Випуск 13-14. Історична пам'ять і тоталітаризм: досвід Центрально-Східної Європи; за ред. В. Кравченка. Харків: ТОВ «НТМТ», 2009. С. 25–46.

Киридон А. М. Ландшафт пам'яті: концептуалізація поняття. *Національна та історична пам'ять*. 2013. Вип. 6. С. 77-86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ntip_2013_6_10.

Середа В. В. Місто як lieu de mémoire: спільна чи поділена пам'ять? Приклад Львова. *Вісник ЛНУ*. 2008. № 2. С. 73-99.

Тема 8

Історико-культурна спадщина міст як рушій сталого розвитку країни

Тематичний план

1. Поняття сталого розвитку міста: світовий контекст.
2. Місце спадщини в концепціях збалансованого розвитку країни.
3. Програма розвитку міст у контексті сучасних викликів урбанізації.
4. Збереження історико-культурної спадщини як один з факторів розвитку міста: український досвід.

Основні поняття теми: сталий розвиток, урбанізація, програма розвитку міст.

Рекомендована література:

1. Бубенко П. Т., Панова О. Д. Програма розвитку міст у контексті сучасних викликів урбанізації. *Проблеми економіки*. 2017. № 4. С. 185-194. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Rekon_2017_4_24.

2. Кондель-Пермінова Н. Збереження архітектурно-містобудівної спадщини України у контексті розвитку міст. *Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини*. 2009. Вип. 6. С. 92-116. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spdr_2009_6_9.

3. Нова програма розвитку міст <https://habitat3.org/wp-content/uploads/NUA-Ukrainian.pdf>

4. Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини; редкол.: В.Д. Сидоренко (голова), О.В. Сіткарьова (відп. секр.), О.О. Авраменко та ін. URL: <http://mari.kyiv.ua/science/scientific-publications/modern-problems-of-research-restoration-and-preservation-of-cultural-heritage>.

5. Elseragy A., Elnokaly A. Heritage-led Urban Regeneration as a catalyst for Sustainable Urban Development.

file:///C:/Users/user/Downloads/HERITAGE2018_Elseragy_Elnokaly_AbuELa_2018_Final.pdf

5. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

5.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
Завдання для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом			59		59		59		59
Максимальна кількість балів: 236									
Коефіцієнт: $100:236=0,42$									

5.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота студентів полягає в опрацюванні джерел і аналітичній роботі над ними.

Список джерел для самостійної роботи:

Модуль	Тексти
1 модуль	1. Кондель-Пермінова Н. Збереження архітектурно-містобудівної спадщини України у контексті розвитку міст. <i>Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини</i> . 2009. Вип. 6. С. 92-116. 2. Степанов В. Ю. Визначення поняття «культурна спадщина» в культурному просторі України. <i>Культура України</i> . 2015. Вип. 48. С. 29-39.
2 модуль	1. Поливач К. Природна та культурна спадщина України: досвід тематичного вивчення та атласного електронного картографування. <i>Історико-географічні дослідження в Україні</i> . 2021. Число 15. С. 133-159. 2. Ісаченко І. Вади та досконалість: архітектурна спадщина під ковпаком упереджень. <i>Архітектура</i> . 28 Вересня 2021. URL: https://pragmatika.media/vadi-ta-doskonalist-arhitekturna-spadshhina-pid-kovpakom-uperedzhen/ .
3 модуль	1. Киридон А. М. Ландшафт пам'яті: концептуалізація поняття. <i>Національна та історична пам'ять</i> . 2013. Вип. 6. С. 77-86. 2. Прибега Л. В. Пам'ятка містобудування: сутність в контексті міжнародних пам'яткоохоронних документів. <i>Вісник НУ «Львівська політехніка»</i> . <i>Архітектура</i> . 2004. С. 238–242.
4 модуль	1. Бубенко П. Т., Панова О. Д. Програма розвитку міст у контексті сучасних викликів урбанізації. <i>Проблеми економіки</i> . 2017. № 4. С. 185-194. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2017_4_24 .

2. Нова програма розвитку міст https://habitat3.org/wp-content/uploads/NUA-Ukrainian.pdf
--

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Максимальна кількість балів за аналіз одного тексту – 5

5 балів – завдання виконано в повному обсязі, змістовно, обґрунтовано, із застосуванням методу аналізу й навичок самостійної роботи з текстом, вміння робити висновки, формулювати й обґрунтовувати власну позицію. Технічні вимоги для виконання роботи виконано у повному обсязі.

4 бали– завдання виконано в повному обсязі, змістовно, але недостатньо презентований творчий підхід для опрацювання тексту, непереконливо обґрунтовувано власну позицію. Технічні вимоги для виконання роботи виконано не у повному обсязі.

3 бали– завдання виконано не у повному обсязі, хоча змістовно вірно, але у роботі над текстом студент не продемонстрував самостійного підходу до виконання завдання. У технічному оформленні відповіді студент припустився значних помилок.

5.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у творчій формі – написання есе.

Критерії оцінювання МКР		
№ з/п	Максимальна кількість балів	Опис критерію
1	21–25	Відмінно (високий рівень знань, умінь та навичок). Студент глибоко і міцно засвоїв матеріал. Завдання виконано самостійно, грамотно, дотримано усіх вимог. Робота має творчий характер.
2	15–20	Добре (достатній рівень знань, умінь та навичок). Студент твердо знає матеріал, не допускає істотних неточностей під час відповіді на питання та помилок в оформленні роботи.
3	10–14	Задовільно (середній рівень знань, умінь та навичок). Студент знає тільки основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності під час відповіді на питання, наявні помилки в оформленні роботи.
4	1–9	Незадовільно (низький рівень знань, умінь та навичок). Студент не знає матеріалу, допускає істотні помилки під час відповіді на поставлені питання та не дотримується вимог оформлення роботи.

5.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Формою семестрового контролю є залік, а тому підсумкова оцінка виставляється за результатами проміжного контролю. Результати складання семестрового заліку оцінюються за двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано») в стобальній шкалі оцінювання, та за шкалою ECTS у відповідності з кількістю набраних балів.

5.5. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

6. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: **120 год.**

з них: лекції (16 год.), семінарські заняття (16 год.), самостійна робота (8 год.),
модульний контроль (8 год.)

Теми	Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Т.5	Т.6	Т.7	Т.8
Лекції (теми, бали)	Л.1 (1 б.)	Л.2 (1 б.)	Л.3 (1 б.)	Л.4 (1 б.)	Л.5 (1 б.)	Л.6 (1 б.)	Л.7 (1 б.)	Л.8 (1 б.)
Семінарські Заняття (теми, бали)	С. 1 (11 б.)	С. 2 (11 б.)	С. 3 (11 б.)	С. 4 (11 б.)	С.5 (11 б.)	С. 6 (11 б.)	С.7 (11 б.)	С.8 (11 б.)
Самостійна робота (теми, бали)	СР до Т 1 (5 б.)	СР до Т 1 (5 б.)	СР доТ 3 (5 б.)	СР доТ 4 (5 б.)	СР до Т 5 (5 б.)	СР доТ 6 (5 б.)	СР доТ 7 (5 б.)	СР доТ 8 (5 б.)
Поточний Контроль (вид, бали)	МКР 1 (25 балів)		МКР 2 (25балів)		МКР 2 (25балів)		МКР 2 (25балів)	
Підсумковий контроль	Залік							

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна

1. Архітектурна спадщина України / редкол.: М. Дьомін (голова) [та ін.]. Київ : [б.в.], 1994. Вип. 1: Маловивчені проблеми історії архітектури та містобудування / за ред. В. Тимофієнка. 1994. 260 с.
2. Вечерський В.В. Спадщина містобудування України: Теорія і практика історико-містобудівних пам'яткоохоронних досліджень населених місць. К. : НДІТІАМ, 2003. 560 С.
3. Історико-будівні дослідження Києва / за ред. Вечерського В.В.; відп. ред. Сердюк О.М. К., 2010. 147 с.
4. Історико-культурна спадщина України. Проблеми дослідження та збереження; відп. ред. В. О. Горбик; наук. ред. С. І. Кот. К. : 1998. 399 с.
5. *Осиченко Г. О. Реконструкція історичних міст: композиційний аспект : монографія. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 252 с.*
6. Поливач К.А. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України; наук. ред. Руденко Л.Г. К. : Інститут географії НАН України, 2012. 208 с. Список історичних населених місць України (міста і селища міського типу). URL:<http://www.heritage.com.ua/>
7. Прибега Л. Архітектурна спадщина України: пам'яткоохоронний аспект: монографія. К. : Інститут культурології НАМ України, 2016. 256 с.
8. Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини; редкол.: В.Д. Сидоренко (голова), О.В. Сіткарьова (відп. секр.), О.О. Авраменко та ін. URL: <http://mari.kyiv.ua/science/scientific-publications/modern-problems-of-research-restoration-and-preservation-of-cultural-heritage>.

Додаткова

1. Архітектурна та культурна спадщина історичних міст країн Центрально-Східної Європи: кол. Монографія/за ред. Р. Димчика, І. Кривошеї, Н. Моравця. Умань-Познань-Ченстохова, 2016. 86 с.
2. *Бондаренко Р. Вулиця історично сформованого міста як комплексна пам'ятка історії та культури. Український історичний журнал. 2007. № 4. С.122-137.*

3. Бубенко П. Т., Панова О. Д. Програма розвитку міст у контексті сучасних викликів урбанізації. *Проблеми економіки*. 2017. № 4. С. 185-194. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pecon_2017_4_24.
4. Водзинський Є. Питання охорони містобудівної спадщини У кн.: *Архітектурна спадщина України / редкол.: М. Дьомін (голова) [та ін.]*. Київ : [б.в.], 1994. С. 231-238.
5. Гуржи К. Л. Збереження культурної пам'яті в сучасному місті: особливості регулювання на державному та міжнародному рівні. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*. 2020. № VIII (37). С. 7–11.
6. Денисенко Г., Денисенко О. Культурна спадщина України у формуванні історичної пам'яті народу. *Краєзнавство*. 2014. № 1. С. 139–150. URL: http://resource.history.org.ua/publ/kraj_2014_1_139
7. Ісаченко І. Вади та досконалість: архітектурна спадщина під ковпаком упереджень. *Архітектура*. 28 Вересня 2021. URL: <https://pragmatika.media/vadi-ta-doskonalist-arhitekturna-spadshhina-pid-kovpakom-uperedzhen/>.
8. Киридон А. М. Ландшафт пам'яті: концептуалізація поняття. *Національна та історична пам'ять*. 2013. Вип. 6. С. 77-86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ntip_2013_6_10.
9. Коломієць С. Про національні і регіональні особливості архітектури України. У кн.: *Архітектурна спадщина України / редкол.: М. Дьомін (голова) [та ін.] ; Київ : [б.в.]*, 1994. С. 209–215.
10. Кондель-Пермінова Н. Збереження архітектурно-містобудівної спадщини України у контексті розвитку міст. *Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини*. 2009. Вип. 6. С. 92-116. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spdr_2009_6_9.
11. Мусієнко Н. Київ у контексті забудовних війн ХХІ ст. *Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини*. К., 2009. Вип. 6 С. 149-162.
12. Олійник С. Містобудівний розвиток західних земель України: між Заходом і Сходом. У кн.: *Архітектурна спадщина України / редкол.: М. Дьомін (голова) [та ін.]*; Київ : [б.в.], 1994. С. 57-74.

13. *Пам'яткознавство: правова охорона культурних надбань* / редкол.: Ю. П. Богуцький, М. І. Яковлев, М. М. Яковина та ін. К., 2009.
14. Поливач К. Природна та культурна спадщина України: досвід тематичного вивчення та атласного електронного картографування. *Історико-географічні дослідження в Україні*. 2021. Число 15. С. 133-159.
15. Поливач К.А. Історико-культурний каркас України: методичні підходи до його виявлення та дослідження. *Український географічний журнал*. 2019. Вип. 2(106). С. 32-40.
16. Прибега Л. В. Пам'ятка містобудування: сутність в контексті міжнародних пам'яткоохоронних документів. *Вісник НУ «Львівська політехніка»*. Архітектура. 2004. С. 238–242.
17. Руденко Л.Г., Поливач К.А. Збереження і використання культурної спадщини в Україні: проблеми та конструктивні пропозиції. *Український географічний журнал*. 2018. № 2. С. 51-61
18. Руднева, І., Глонь, І., Грабовська, Т., Пузіна, К. Збереження архітектурної спадщини України шляхом реконструкції історичних будівель як чинник розвитку ідентичності нації. *Містобудування та територіальне планування*. 2021. Вип. 77. С. 398–409. URL: <http://mtp.knuba.edu.ua/article/view/238466>
19. Середа В. В. Місто як lieu de mémoire: спільна чи поділена пам'ять? Приклад Львова *Вісник ЛНУ*. 2008.№ 2. С. 73-99.
20. Степанов В. Ю. Визначення поняття «культурна спадщина» в культурному просторі України. *Культура України*. 2015. Вип. 48. С. 29-39.
21. Схід-Захід: Історико-культурологічний збірник. Випуск 13-14. Історична пам'ять і тоталітаризм: досвід Центрально-Східної Європи / За редакції Володимира Кравченка. Харків: ТОВ «НТМТ», 2009. 428 с. https://keui.wordpress.com/2011/01/01/shid_zahid_13_14/
22. Ходорковський Ю. До питання про визначення художньої цінності історичної забудови міст. У кн.: *Архітектурна спадщина України* / редкол.: М. Дьомін (голова) [та ін.]. Київ : [б.в.], 1994. С. 239–248.
23. Sim Loo Lee Urban conservation policy and the preservation of historical and cultural heritage: The case of Singapore Cities 1996. Vol. 13, is. 6. P. 399-409.

24. Elseragy A., Elnokaly A. Heritage-led Urban Regeneration as a catalyst for Sustainable Urban Development.
file:///C:/Users/user/Downloads/HERITAGE2018_Elseragy_Elnokaly_AbuELa_2018_Final.pdf

Електронні ресурси:

1. Інтерактивний атлас «Населення України та його природна і культурна спадщина»
<https://igu.org.ua/news/339>
2. Культура України. URL: <http://ku-khsac.in.ua/index>
3. Прагматика. <https://pragmatika.media/>
4. Нова програма розвитку міст <https://habitat3.org/wp-content/uploads/NUA-Ukrainian.pdf>.
5. [Journal of Cultural Heritage](https://www.sciencedirect.com/journal/journal-of-cultural-heritage/issues) URL: <https://www.sciencedirect.com/journal/journal-of-cultural-heritage/issues>